

sestavljena iz surovo obsekanih drevesnih debel. Soba tu v nasprotju z uno v lovački koči je z elegantnim pohištvom najnovejše šege napolnjena; male slike brez posebne cene pokrivajo stene zanimive sobe; na mizi pa ležite dve knjižici, ena hrvaška, ena nemška, napisane s pesmicami moraličnega smisla, kateri bi se morebiti pohodnikom mirne te utice vsiliti utegnili, ako bi resno premišljevali krasoto narave in njenega vsemočnega Stvarnika. Prepisal bi bil prav rad ono hrvaško z rečnimi resnicami napolnjeno knjigo, pa zaradi pičlo primerjenega časa, še bolj pa zaradi okoli švigajočih krinolin, ki so bile z nama vred tisti čas v sobici, sva prebravši one knjižice z gosp. profesorjem zapustila to, vsaj tistikrat „nemirno“ kolibo. Pravijo, da je ta kraj gosp. kardinalu v celem perivoju najljubši in da mnogokrat tukaj biva. Obdana je „mirna koliba“ okoli in okoli s sadnim vrtom; posebno jabelk stovrstnih plemen nahajaš tukaj in vsako drevo ima napisano svoje botanično ime. Zapustivša sadni vrt in najdaljši kraj parka objel naji je zopet kmali temnozeleni, gosti gaj, polno duhtečega hojevja. Zavila sva sedaj „klobaso“ svoje hoje na desno stran proti „ribarski kolibi“, memo dveh ali treh paviljonov poleg malega v goščavi skritega, tiho tekočega potoka. Kmali začujeva v daljavi šumenje padajoče vode in v malo trenutkih stopivša iz goste hoste zagledava „ribarsko kolibo“ iz samih breznih deblov prav okusno sestavljeno; pred nama pa razprostira se precej obširen ribnjak, polno žlanih rib. Zraven poetične, toda le za toplo poletno vreme sezidane „ribarske kolibe“ pretaka se oni pred imenovani potočic v ribnjak, delaje mali vodopad ali slapeč. Poleg ribnjaka čez elegantne male mostiče prideva do neke z gostim bičevjem in trstjem zarasene ograje, ki je vlažno prebivališče ščitonosnim želvam. Zapustivši ta kraj hitiva dalje ter dospeva do dvoje nadstropij visoke lepe hiše, namenjene sviloreji in do priprav za čbelarstvo; toda mudilo se nama je, da ni mogoče bilo ogledavati bolj na drobno teh, kakor tudi še družih, zeló mikavnih, za umno gospodarstvo preprevažnih naredeb. Sedaj prideva do velikanske švajcarije; hlevi njeni so napolnjeni z najlepšimi govedi švicarskega plemena; srce mora vsacemu gospodarju veselja igrati, ako vidi polne posode prelepih, jako snažnih krav, med njimi vrlo velikega in močnega junca, kterege gotovo noben radoveden pohodnik „Maksimira“ ne prezre. Od švajcarije proti belvederu je perivoj zeló ljubljanskemu mestnemu logu (Stadtwaldu) podoben; ravno pokošena otava nama je tu prijetno naproti vonjala in čedno opravljeni težaki in težakinje so veselo žvižgaje in prepevaje dišečo mrvo v kopice grabili. Še nekoliko korakov po preozki stezi pa bila sva pri krasni v gotičnem skladu novo sezidani kapeli sv. Jurja, obdani z jako lepo ograjo iz vlitega železa. Tudi tukaj je nekdo stal, čegar posel je bil, od pohodnikov šestice pobirati; vedno to dajanje darekov pri vsi lepoti in krasoti perivoja se vendar nazadnje človeku nekako priskuti ter mu veselje kalí. Stopim v malo pa vrlo lepo cerkvico, posvečeno sv. Jurju, čegar podoba je v edinem oltarju v zlatu se lesketajoča „en basrelif“ viditi; okna kapeline so z lepimi steklenimi slikarjami zaljšane, ktere delajo, da vlada v malem prostoru neka odotvorna k počitku vabijoča pol tmina. Klopi cerkvice so mojstersko mizarsko delo iz zapornice Lepogavske. Čuditi se ni, da prevzvišeni kardinal želi po soji smrti na tem prijetnem, k večnemu spanju kakor mlašč pripravnem kraju v kapelino rako položen biti in tu svoj zadnji sanj spati. Od kapele dalje proti vodu je steza zopet nekoliko širja, in trajalo ni dolgo, da dospemo do „jezera“, kjer v mali, z leseno streho kri postaji dve elegantne dvo- in tribojne ladjice prijetno

zibaje se stojite ter vabite memogredoče popotnike, da poprimejo krmilo ter po jezercu vesljaje in prepevaje se radujejo prelepe narave, kateri dodaja še umetnost, česar ji pomanjkuje. Tudi mi smo se zibali po prijazni vodici, dokler nas ni zahajoče solnce opomnilo, da moremo stopiti iz ladje. Nazaj gredé podamo se v gostivnico pri velikem vходу, kjer smo se po tolikem trudu enmalo oddahnili in s precej dobro jedjo in pijačo okrepčali. Odpočivši si nekoliko zapustili smo ta biser Zagreba, krasni perivoj, ves primeren ponosu stolnega mesta trojedine kraljevine, kateri se mi je neizbrisljivo v spomin vtisnil in kateri že sam obilo poplača, da potuje Slovenec k sosednim svojim bratom.

Krenili smo jo po véliki cesti, obsajeni s topolovim drevoredom, nazaj v mesto. Ker je cesta izpeljana po motozu, dospeli smo v dobri četrt uri v predmestje, k župni cerkvi sv. Petra, in kmali potem tudi domú.

Pri vsi naši hitrici je že odbila ura tri četrt na osem, in ni časa bilo se dolgo obotavljati, da pridemo v „narodno zemaljsko kazalište.“ Stopivši v gledišče me krasna plinova svečava razveselí; celo gledišče je jako podobno ljubljanskemu, posebno kar se tiče velikosti, kinča in lož. Komaj da smo sedli v fotéle, že pričela se je glasba, in radostnega srca poslušal sem quodlibet sestavljen iz samih slovanskih melodij, med kterimi ste bile vpletene tudi naše domače pesmici „Pridi Gorenec“ in „Mila lunica“. Predstavljala se je „Marija Tudor“ ili tri dana iz života jedne kraljice; žaloigra v 3 slikah in 4 činih od Viktora Huga. Ne navadni, skorej bi rekel, sveti občutki navdajali so me, ko odgrnivši se oder prvokrat od leta 1848 začujem na javnem odru mile slovanske glasove, dragemu mojemu maternemu jeziku sorodne glase, v prelepem čistem govoru. Oči so se mi veselja lesketale, in kakor bil bi začaran, poslušal sem ne ganivši se, bolj pazé na lepo doneče slovanske glasove, kakor na čin igre. Mislil sem večkrat, da govore igralci slovenski, tako močno podobno je hrvaško narečje našemu. Kritike o igralcih ne bom pisal; le to rečem, da so nekteri za provincijalni oder izvrstni in dabi se v Ljubljani srečne šteli, ako bi enako sestavljeno deželno slovensko gledišče imeli. Trajala je žaloigra „Marija Tudor“ do 11. ure; pohod kazališta bil je srednji, posebno lože bile so prazne, menda zato, ker je gospôda v tem času večidel še v toplicah ali pa na kmetih; popolnoma pogrešal sem prostega ljudstva; v Ljubljani bi bile „zračne višave“ ali tako imenovane galerije preobilo natlačene prostega ljudstva, kakor že leta 1848, ako bi se igre slovenski predstavljale. Ker se pa pravičnim tirjatvam naroda noče ugoditi, mora vsaki ravnatelj ljubljanskega gledišča zgubo trpeti, in jo bode trpel, dokler ne bode spolnil, česar je letošnji ravnatelj Caliano obljubil, do danes pa še ne izpolnil.

Po dokončanem kazališču se podam domú; medpota pa srečam nekoliko hrvaške mladine, šetajoče po „Zgornji Ilici“, ktera je krepko prepevala Vilharjevo pesem „Ne udajmo se“.

In tako je minul drugi dan mojega bivanja v kraljevem Zagrebu.

(Dal. prih.)

Hrušica.

Kedar solnce teka trudno
V sinje morje se topí,
In njegov poslednji žarek
Z mračnih hribov se gubí,
Grem pod lipo, se usedem,
In strmim v daljavo tje,
Kjer čez Hrušico visoko
Stara cesta vije se.

Noč zagrne zemlji lice,
Glasne pevke vtihnejo,
Hladne sape se igrajo
V gostem listji nad menoj,
Šumotljanje njih me vabi
Trudne stisniti očí,
Duh zamišljen v čase davne
Pa budeti me velí.

Zdaj prisije luna čista
Zvezd obdana na vrhé,
Mi razsveti temne klance,
Kteri se krivé v dolé;
Ino jasno ko po dnevu
Vidim čudne potnike
Truditi po njih na goro,
Ino ž nje v nižave se.

Vidim hrabre Galijane,
Ki jih pelje Belovez,
Vodja skušen, v južne kraje
Po preseku ozkem čez.
Vidim čete krvosrdne,
Ki jih goni mnogo let
Rim ošabni, plena hlepni,
V jutrov in polnočni svet.

Vidim vojsko hoje sito,
Ki iz Sremskih mest zidin
Žene jo nad Gordijana
Nepošteni Maksimin.
Vidim trume bojoslavne,
Ki derejo ko vihár,
Kamor stopati velj jim
Teodozi, verni car.

Vidim Gote črnomske,
Ki se selijo v zaton,
Da pred njih krdeli trese
Se mogočni Stilikon.
Vidim Hune grozovite,
Ki drví jih prek gorá
Spred Emone tje nad Oglej
Šiba božja Atila.

Vidim silne Longobarde,
Ki s pogorja se valé
Tje v ravnino Furlanijo,
Dol' na Padove bregé.
Vidim divjih Ogrov roje,
Ki iz Tisinih ravnin,
Dirjajo v skok nad Hugóna
Mim pavijskih podrtin.

Vidim Turke krvoločne,
Ki pokupoma ležé
Pokončani v trdem boji
Na planoti vštric cesté.
Vidim cenjene junake,
Ki vriskáje tečejo
Zvršit pravdo z Benečani
Pred Gradiško stiskano.

Gost oblak zakrije luno,
Potnikov ne vidim več,
Mislim, da stoletne svade
Je končal krvavi meč;
Al bobnjenje in rožljanje,
Ki ga čuje spet uhó,
Mi je porok, da narodi
Nad narode vnovič vró.

Hrup poneha, dan zazná se,
Zlato solnce pribliščí,
In veselo pevka vsaka
Svojo pesem žvrgolí.
O da bi jim njih veselja
Ne kalil prihodnji čas,
Da bi nikdar jih ne glušil
Bojne trombe jari glas!
Fr. Svetličič.

Dopisi.

Iz Pešta. — Srbska mladina, ki se uči v Peštu i Budimu, napravila je 26. nov. srbsko besedo v dvorani gradjanskega strelišča v Peštu. Čisti njen dohodek namenjen je spomeniku, ki se če postaviti Vuku St. Karačiču. Red tej besedi bil je: 1) Sablja moja, pel Lik; 2) Bratubica od g. Jakšiča, deklamoval St. Malešević; 3) Overtura iz opere „Hunjadi“, igrale ste jo na glasoviru gospé Pava Dukina i Tasa Stankovičeva; 4) Talijanska i srbska pesem, pela gospá Milica Martinovičeva; 5) Bivali Čehove, pel Lik; 6) Čežnja na moru od Vilmersa i srbske pesmi v varijacijah od K. Stankoviča, na glasoviru igrala gospá Micika Dukina; 7) Car Dušan od P. Preradoviča, deklamovala gospá Mieva Dukina; 8) Svatovac v varijacijah, na glasoviru igral g. Stanković; 9) O srbskih národnih pesmih, branje, in 10) „Evo desnice...“, pel Lik. — Po besedi plesali so: kolo, četvorko, čardaš, mazurko i trambljan, Paračinko i Smederesko.

Iz Maribora. (Oznaniło.) V čitavnici mariborski bodo pozimi sledeče besede in veselice: 4. in 18. grudna t. l. beseda s tombolo, 31. pa večerna zabava, 8. prosinca 1865 beseda s tombolo, 22. beseda s plesom, ravno tako 5. in 19. svečana, 26. svečana ples, 12. in 26. sušca in 23. mal. travna beseda s tombolo. Besede se začinjajo ob pol 7., druge veselice pa ob 8. zvečer. Ob enem se tudi naznanja, da imamo vsak torek in vsako saboto pevske vaje, vsak petek čitanje slovanskih beril, vsak četrtek streljanje s pušico, in vsako sredo ob dopuščenih časih plesne vaje; vse to zvečer ob pol 8.

Odbor čitavnice.

Od Trebovlj na Štajarskem 26. nov. * Trese se mi roka naznanjočemu strašno nesrečo. Danes zjutraj ob šestih grejo v premogove jame gosp. Maurer-jeve prednik knapov, en tesar in en kovač, da ogledajo, kako je kaj z ognjem, ki že davno ondi tli, in je pred tednom zopet hujši goretí začel. Ker pa le nobenega

ni nazaj, gré drugih 4 v jamo; al groza! vse une najdejo mrtve; zadušil jih je strup ogelnega sopara. Ležali so tako, da se je vidilo, da so mislili že iz jame iti. Ni jih bilo moč zopet oživiti. Prednik knapovski N. Bric je bil še le 22 let star; prednik M. Borstner zapustí ženo in 6 otrok; tesar N. Stih zapustí ženo in dvoje otrok, kovač pa troje otrok.

Borovlje na Koroškem 21. listop. A. Š. — Danes je bil za našo faro prav vesel dan: nova šolska hiša je bila blagoslovljena. Po dokončani sv. maši, katero so peli tehant iz Kaple gosp. M. Čuden, smo se podali vsi v šolo, kjer so po blagoslovljenji prečastiti gospod tehant šolarjem in faranom v slovenskem jeziku lepo razlagali velike dušne in telesne dobičke vsake ljudske učilnice; zahvalivši se visokemu patronu in vsem dobrotnikom, kateri so k temu početju pripomogli; posebno ganljivo so visokovrednemu gospodu fajmoštru in gosp. učitelju otročiče priporočali, in stariše nago-varjali, da imajo doma z lepimi izgledi in nauki prilivati temu, kar bota una dva gospoda v šoli dobrega vsejala. Ko so g. tehant končali, začne srenjski župan, gosp. Ignac Just tudi v slovenskem jeziku govoriti, blizo tako-le: „Težavno delo je končano; veseli izročimo lepo hišo občni rabi, v prid ljubi mladini, pa tudi vsej fari. Ne morem si kaj, da ne bi vas opomnil, da se vedno hvaležno rajnega gospoda fajmoštra Jožefa Hojnika spominjamo, kateri so iz ljubezni do svojih ovčic na smrtni postelji pred 4 leti v svoji oporoki nam v ta namen 800 gold. izročili. Bog jim daj dobro! Naš srenjski odbornik gosp. Sebastijan Dovjak je nam prepustil lep vrteč brez plačila, da so zidarji svoje delo začeti in dovršiti mogli. Srčna zahvala Vam okrajni predstojnik žl. gospod Avgust Steinberg, da ste zraven lastnega denarnega pripomočka nam tako krepko pod pazduho segli, in nam pri visoki deželni vladi kot patronu tolikaj pripomogli, da nam je lepa podpora od 1500 gold. v denarjih došla. Lepa zahvala Vam gosp. baron Silbernagl, da ste nam večidel materiala brez plačila darovali. Posebna zahvala pa tudi Vam, Vi srenjski svetovavec gospod Filp Pošinger za Vašo pomoč; nam vsem je znano, da ste se Vi največ trudili, tudi kakor delovodja največ prestali, pa vse delo prav mojstersko izpeljali. Zahvalujem se tudi Vam, predstojnikom puškarskega rokodelstva, da ste nam iz svojega rokodelskega zavoda 800 gold. darovali. Lepa hvala pa tudi Vam farmanom in dobrotnikom, kateri ste k temu dobremu početju kaj pripomogli. Ko bomo mi že vsi v grobu počivali, bode še ta lepa hiša našem potomcem pričala, koliko mala srenja z lepo zedinjenimi močmi dovršiti more. Zdaj se tudi še do Vas obrnem, gospod okrajni predstojnik, in Vas v imenu vse srenje lepo prosim, da izrečete v našem imenu visoki deželni vladi našo srčno zahvalo za veliko nam dodeljeno pomoč; h koncu pa zakličemo še: živio naš svitli cesar Franc Jožef! In trikratno „živio“ je donelo po učilnici. Vsi ginjeni smo zapustili šolsko hišo vrnivši se nazaj v farno cerkev, kjer so gospod tehant zahvalno pesem zapeli. — Šolska hiša stoji pred farno cerkvijo proti zahodu, in je res kinč vsej vasi; lepa je ni velika. Naj bi izhajalo iz nje obilo dobrega sadú po vsej srenji!

Iz Gorice 25. nov. — se „Novicam“ piše, da je čitavnica 17. dne t. m. imela občni zbor, pri katerem so bile nove volitve upravnikov. Ker nam nikakor n mogoče v današnji list vtakniti obširnega popisa, kako bi bili radi, ga priobčimo drugi pot in danes dostavim le to, da gledé na mile hčerke čitavničarske se je 17 dne t. m. spečena torta za nedeljo (20. t. m.) s pleso pocurkala. In s tem se je obhajala dveletnica goriške čitavnice, rojene 10. novembra 1862. Živila!